

Dans- och musiktraditionen demonstrerad vid Festisalen

NYKÖPING: Minuterna innan den avslutande spelmansstämman skulle sätta igång flög en svart fågel — korp eller ej undandrar sig rapportörens bedömning — in över borggården på Nyköpingshus. Denna fågel var dock ingen olycksfågeln. Skrocket slog slint den här gången. Sprakande spel- och dansglädje inkapslad i lika sprakande färggranna klädräkter kunde spelmännen och dansarna bjuda publiken på den solstekta borggården.

Detta hände sig alltså vid Festisalen på Nyköpingshus på söndagen. "En rapsodi av folklig musik och dans från medeltiden till nutiden", berättade programbladet. Södermanlands spelmansförbund och Sörmländska ungdomsringen hade dragit samman ett stort antal spelmän och folkdansare för att visa hur den folkliga musiken och dansen utvecklats under tidernas lopp. Bland dem som fick en inblick i svensk folklig tradition befann sig gäster från såväl USA som Japan. För åtminstone de senare måste hela uppvisningen ha tittat sig mycket exotiskt.

Vid pass halv fyra tågade en pampig skara violinister och dansare med fana i spetsen in genom borggårdens port för dagens final, den avslutande spelmansstämman. Dessförinnan hade dansen under några timmar gått i fyra av slottets salar och stämman var en rapsodi över vad som då presenterats.

Branle, farandole, polska, vals, kontradanser, schottis, polketter osv är alla danser som svensk allmog har dansat vid bröllop och andra fester och som åskådarna nu fick se i tidstypisk miljö. Några exklusiva men anspråkslösa instrument frambringade säregna ljud. Spilopipan —

En hel del ovanliga instrument trakterades vid Festisalen. Här försöker några spelmän locka toner ur något som liknar flöjter.

på modern svenska spelpipan — och Allra sist blev det allspel — samtliga spelmän stämde tillsammans upp tal klang som skarpt kontrasterade Österåkers brudmarsch, en av de mest spridda melodierna i svensk folkmusik.

Festlig folkdansuppvisning

NYKÖPING: Färggranna folkdräkter och temperamentsfull folkmusik präglade söndagen på Nyköpingshus. Festisalen — en rapsodi av folklig musik och dans från medeltiden till nutiden hade arrangerats av Södermanlands spelmansförbund och Sörmländska ungdomsringen. Det betydde att danser med underliga namn som branle, farandole och allemande varvades med de mer välkända turerna hambo, schottis och polka.

Hela eftermiddagen pågick dansen och musiken såväl inne i salarna som ute på borggården. Några japanska gäster måste ha betraktat tillställningen som mycket exotisk. — Sidan 5 —

Ett folkdanslag ställer upp till en medeltida dans i tidsenlig kläddräkt och miljö på Nyköpingshus.

Fantastisk uppvisning vid Nyköpingshus av sörmländska spelmän och folkdansare

Festisalen hade Södermanlands spelmansförbund och Sörmländska ungdomsringen i samarbete med Medborgarskolan och Nyköpingshus kallat sin uppvisning i Nyköpingshus på söndagseftermiddagen. Och vilken uppvisning!

Man började nere i Gästabudssalen med musik från medeltiden som framfördes på tidsenliga musikinstrument av Juculatores Upsaliensis från institutionen för musikkforskning i Uppsala. Dansare från Nyköping o Oxelösund dansade Branle, farandole och allemande, ringdanser, med enkla steg, man bar tidstroga dräkter och förde sig mycket höviskt. Det var verkligen vackert. Under medeltiden var dansen av underordnad betydelse och det var texten som var viktig. Man sjöng växelsånger och alla föll in i omkvädet. Ofta hade man också en försångare, dansen var mest till för att markera takten.

I Drottningkällaren höll dansare från Järna till och man dansade polskor till en grupp spelmän på fiol. Polska var mycket populär under 1700-1800-talen och var huvuddans på bröllop. Den äldsta formen "slängpolskan" gav man en uppvisning på. Under 1500-talet dansade man i England en typ som kallades "country dance" i Sverige blev det kontradans och kom till oss genom Frankrike på 1700 talet. I långa vida klänningar dansade damerna med eleganta herrar i Drabantsalen sirligt och elegant som formen krävde. Annat blev det när man visade allmogens form av kontradans, då smällde man med klackarna och tempot steg betydligt, det var verkli-

gendan sglädje och väldigt roligt att titta på.

Där fick karlarna verkligen visa vad de gick för, när det gällde dans, ett parti utgjordes av vad man vanligen kallar kosackdans. Lite lugnare gick det till en trappa upp i Kungssalen där spelmanslagen tillsammans under Gustaf Wetter spelade hambo, vals, schottis med mera. Han spelade med bravur, trots att de inte var "oppspelade" som Gustaf Wetter uttryckte det.

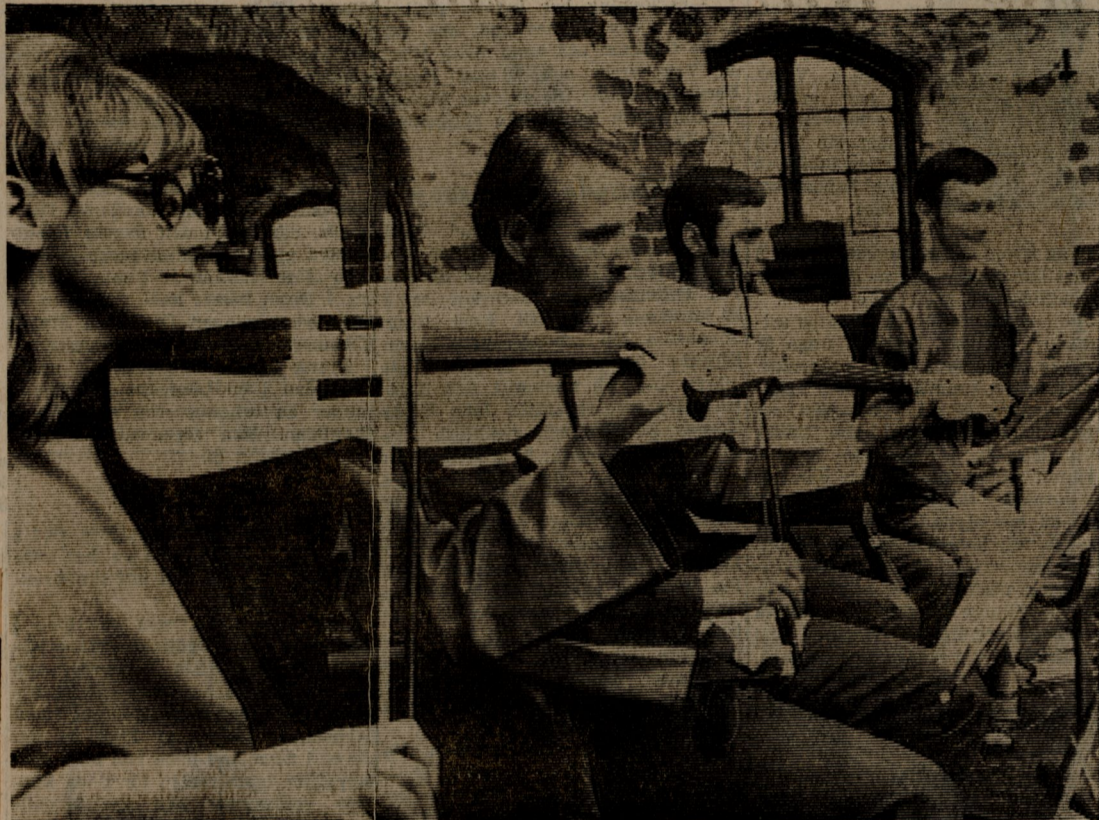
Blå framfördes Lästringe storpolka och Gotlands kadrilj. Wappersta-Lasse lät de samlade höra hur drag-

spel kan låta, när det är som allra bäst. Till och med Sten Broman skulle ha fallit i djup beundran för Wappersta-Lasses skicklighet. Bland annat fick man höra Gamla Vingåkersvalsen eller Kväsarevalen som den är mer känd som. Wetter visade att han inte kom långt efter när det gäller dragspel efter Wappersta-Lasse, men sen spelade alla spelmän Rapp-Kalles vals och det är grejer det som Gustaf Wetter själv uttryckte saken.

Slutligen var det stämman på Torggården varvid man gjorde en sammanfattning av uppvisningarna

inomhus samt framförde lite annat också blå spelade Lennart Tysk spilpipa och horn, han spelade ett par fina vallåtar på de ovanliga instrumenten, Borggården badade i solsken och med Österåkers brudmarsch avslutades stämman och Festisalen.

Ett program som arrangörerna har all anledning att vara stolta över. Sällan får man uppleva så mycket vacker musik på ett sådant fint sätt som man gjorde i Nyköpingshus under söndagseftermiddagen!

Lisbet Kallaus och George Thunners spelar fiddla.

Dansare i 1400-talsdräkter utgjorde vackert blickfång

Så här såg det ut när folkdanslagen från Nyköping och Oxelösund framförde de medeltida danserna i 1400-talsdräkter på Svenska Flaggans dag i Oxelösund.

OXELÖSUND: Folkdansen framför Folkets hus terrass i Oxelösund på Svenska Flaggans dag blev en praktfull uppvisning av både dräkter och danser från medeltiden. 1400-talsdräkterna, som folkdansarna från Oxelö Gille och Nyköpingshus uppträdde i för första gången, utgjorde ett mycket tilltalande blickfång. Både stilen och färgerna är synnerligen tilltalande även för ett nutida synsätt. Sörmländska Ungdomsringen, som innehar dräkterna, är verkligen att gratulera.

Medeltidsdanserna i den medel-
da kostymeringen var betydligt
vårare att skilja från andra folk-
anser, om man inte är expert på
anskonst. Till dansframträdan-
et spelade musikanter från Sö-
ermanlands spelmansförbund,
arav några hörde hemma i Oxelö
illes spelmanslag.

Fanbärare från olika organisa-
tioner svarade för flaggprakten

både i processionen från Salutor-
get till Folkets hus och motsatta
vägen tillbaka.

Musikkåren, musiksällskapet,
manskören och körsällskapet sva-
rade för största delen av pro-
grammet under ledning av mu-
sikintendent Arne Sehlstedt. Den
välljudande musiken liksom sång-
framträdandet gav en extra fest-
lig prägel åt den svenska natio-

naldagen i Oxelösund, där man
den här gången hade inställt det
traditionella talet.